

CZU 343.82

[https://doi.org/10.52277/1857-2405.2022.3\(62\).06](https://doi.org/10.52277/1857-2405.2022.3(62).06)

PERMISIUNEA INTRODUCERII BUNURILOR PERSONALE DE CĂTRE PERSOANELE DEȚINUTE

Alexandr CRUDU,
doctorand, șeful Direcției juridice
din cadrul Administrației Naționale
a Penitenciarelor
<https://orcid.org/0000-0003-1137-5775>

SUMAR

În prezentul articol a fost analizată practica autohtonă cu privire la acordarea permisiunii de a introduce bunurile personale în instituțiile penitenciare. În acest sens, a fost studiat cadrul normativ legal și infra-legal care reglementează asortimentul bunurilor care pot fi primite în penitenciare și procedura acordării acestei permisiuni. La fel, au fost scoase în evidență principalele deficiențe practice în introducerea bunurilor în penitenciare, precum și efectele pe termen lung care au generat această politică permisivă a legiuitorului execuțional penal. În final, au fost formulate recomandări de soluționare a problemelor teoretico-practice abordate în lucrare, precum și propuneri de amendare a cadrului normativ în acest sens.

Cuvinte-cheie: *penitenciare, condamnați, sistemul progresiv, bunuri personale, regim penitenciar, subcultura criminală, lider informal, condiții de detenție.*

Introducere

Inițierea executării pedepsei penale privative de libertate presupune, printre altele, organizarea procesului de acomodare a condamnaților la detenție în instituția penitenciară în care au fost plasați, în special – prin crearea condițiilor optimale pentru a răspunde la necesitățile inerente fiecărui om. Unul dintre instrumentele de bază care asigură eficiența acestei acomodări este permisiunea posesiei bunurilor personale necesare pentru un trai firesc.

În pofida obligației pozitive ale statului de a asigura fiecare condamnat cu bunuri de primă necesitate, în special – din rațiuni umane, politica execuțional-penală a unui stat poate permite posesia unor bunuri suplimentare, față de cele puse

PERMISSION TO ENTER PERSONAL PROPERTY BY DETAINEES

SUMMARY

This article has examined the local practice of granting permission to bring personal property into prisons. In this regard, the legal and sub-legal regulatory framework governing the range of goods that can be received in prisons and the procedure for granting this permission were studied. Likewise, the main practical shortcomings in the introduction of assets in prisons were highlighted, as well as the long-term effects that this permissive policy of the criminal executive legislator has generated. Finally, recommendations were formulated in solving the theoretical-practical problems addressed in the paper, as well as proposals to amend the regulatory framework in this regard.

Key-words: *penitentiaries, convicted persons, the progressive system, personal property, penitentiary regime, criminal subculture, informal leader, conditions of detention.*

la dispoziție de instituția penitenciară. Acordarea acestei permisiuni poate fi condiționată sau necondiționată, în funcție de scopul urmărit prin această permisiune, etapa în care se află procesul corecțional și capacitatea sistemului corecțional de a pune la dispoziția deținutului a celor necesare pentru detenție în condiții satisfăcătoare.

Discuții și rezultate

În perioada executării pedepsei cu închisoarea între persoanele deținute și sistemul administrației penitenciare se stabilesc raporturi juridice de natură execuțional-penală care generează o serie de obligațiuni reciproce instituite prin lege, inclusiv limitările asortimentului bunurilor pe care persoanele deținute le pot avea asupra lor sau a cantității bagajului admis pentru transferul deținutului dintr-o instituție de detenție în alta. Aceste limitări sunt firești, deoarece, pe de o parte, arhitectura unui penitenciar are capacități limitate, iar pe de altă parte prezența unui volum

impunător de bunuri împiedică realizarea activităților ordinare de regim, care sunt necesare pentru asigurarea unei detenții sigure pentru fiecare persoană privată de libertate.

În jurisprudența sa, Curtea Constituțională a Republicii Moldova a reținut că, în virtutea art. 72 alin. (3) lit. n) din Constituție, reglementarea infracțiunilor, pedepselor și a regimului de executare a acestora ține de competența legislativului, care, în considerarea unor împrejurări specifice, poate adopta măsuri legislative adecvate în spiritul principiilor constituționale [7, § 86]. Curtea a relevat că această competență se bazează pe rațiuni de politică penală, astfel încât să se asigure menținerea unui echilibru necesar, pe de o parte, între exigențele apărării societății și, pe de altă parte, indispensabila luare în considerare a nevoilor făptuitorului în condițiile inserției sociale [4, § 21]. De altfel, și Curtea Europeană a Drepturilor Omului a accentuat că statele sunt libere să își stabilească propria politică penală [10, § 116]. Așadar, reglementarea regimului juridic al bunurilor permise în instituțiile penitenciare ține de atribuțiile exclusive ale Parlamentului, care, după cum s-a statuat de Curtea Constituțională, este liber să decidă cu privire la politica sa execuțional penală.

Asortimentul de bunuri pe care deținutul le poate avea în posesie și utiliza pe parcursul detenției este unul dintre factorii care determină nivelul condițiilor materiale de detenție, iar condițiile de detenție a condamnaților, potrivit profesorului Florea V., influențează esențial procesul corectării lor. Ele constituie o coordonată obiectivă a comportării condamnaților, căci, după caracterul și conținutul lor, ele pot ori să „omenească” persoana, creând o bază trainică pentru aplicarea regimului, muncii, lucrului educativ și altor mijloace de influență, ori invers, de a o înrăi, de a contribui la degradarea ei spirituală și fizică, creând condiții pentru confruntare și rezistență la regim și alte cerințe legitime ale personalului. Condițiile de viață într-o închisoare se consideră factori importanți, care condiționează sensul de respect de sine și demnitate a deținutului [5, pag. 161]. Astfel, acordarea permisiunii de posesie a unor bunuri suplimentare față de minimul prevăzut de lege constituie un instrument motivațional puternic care se află în dotarea personalului responsabil de organizarea procesului execuțional. Cu toate acestea, este învederat că permisiunea unor bunuri suplimentare nu poate substitui obligația pozitivă a statului de a asigura ca persoanele private de libertate să fie deținute în condiții decente, din aceste considerațiuni permisiunea unor bunuri suplimentare poate fi acordată doar pentru a încuraja persoanele care realizează programul de executare a pedepsei, nu pentru a compensa detenția lor în condiții precare.

Chiar dacă reglementarea asortimentului bunurilor permise ține de competența exclusivă a legiuitorului execuțional-penal, acesta a decis să delege atribuțiile sale Guvernului Republicii Moldova, în baza unei dispoziții de blanchetă, care, în mod firesc, constituie o expresie a procesului obiectiv de reglementare normativă [6, § 63].

Așadar, în conformitate cu Statutul executării pedepsei de către condamnați, pot fi permise deținuților următoarele bunuri:

1. Îmbrăcăminte (costum, trening, scurtă sau palton, pufoaică, căciulă, basma), încălțăminte (cizme, ghete, bocanci), lenjerie de pat.
2. Maiouri, chiloți, batiste de nas, 3 cămăși, 5 perechi de ciorapi (șosete), mănuși, șlapi, o pereche de adidași, 2 pijamale, curele (centuri), lenjerie de corp (simplă și caldă) – cel mult 2 seturi.
3. Veselă și tacâmuri de polietilenă, o cană, o lingură.
4. Articole de igienă personală (3 prosoape, 5 batiste, pieptene, o oglindă, o perie și pastă de dinți, o săpunieră, săpun pentru față și rufe, detergenți pentru spălatul rufelor, unghiere, materiale pentru bărbierit: mașină de ras electrică sau mecanică, aparate de ras mono-utilizabile).
5. Articole de cosmetică pentru femei, fără conținut de alcool, lenjerie de corp (în conformitate cu normele stabilite de către directorul penitenciarului), vopsea de păr și trusă de machiaj pentru femei, aparat de uscat părul, unghiere, un lighean pentru igiena personală (pentru femei).
6. Pantaloni tricotați, sutiene, tifon, agrafe, vase lină, vată, șampon, ruj, pudră (în penitenciare pentru femei).
7. O perie de haine, o perie și cremă de ghete.
8. Ochelari, tocure de masă plastică pentru ochelari.
9. Seturi de piese pentru jocurile de șah, dame, domino, table.
10. Manuale (cu excepția literaturii despre arme, lupte marțiale, cu caracter violent sau pornografic), literatură diversă, inclusiv ediții cu caracter religios, caiete, plicuri, ilustrate, timbre, creioane simple, stilouri (pixuri).
11. Fotografii, albume pentru fotografii.
12. Chibrituri, brichete, articole de tutungerie.
13. Fierbătoare electrice de fabricație industrială cu puterea nu mai mare de 250 W (unul).
14. Cruciulițe sau alte obiecte de cult, confecționate din metale neprețioase.
15. Cârje, bastoane de lemn, proteze, medicamente, un brâu (corset – cu permisiunea medicilor).
16. Ceasuri de mână sau de buzunar din metale neprețioase.
17. Televizor (cu diagonala de până la 37 cm), frigider mic, aparate radio fără posibilitatea înregistrării sunetului, computere fără posibilitate

de conectare externă, un instrument muzical – cu permisiunea administrației penitenciarului.

18. Produse alimentare care nu necesită preparare termică.
19. Grăsimi, ulei vegetal, unt, margarină, slănină, brânzeturi, produse de cofetărie, ceai, legume, fructe, zarzavaturi, produse lactate, dar nu în vase de sticlă.
20. Produse alimentare procurate în magazinele amplasate pe teritoriul penitenciarului [11, Anexa nr. 6].

După cum se observă, asortimentul bunurilor permise deținuților este foarte mare, nefiind condiționat nici modul și nici condițiile de introducere a lor, cu excepțiile de rigoare. Or, acestea pot fi primite prin colete, pachete cu provizii și banderole sau pot fi procurate în magazinele penitenciarului. În partea ce ține de procurarea bunurilor din rețeaua de comerț a instituțiilor penitenciare, deținuțul poate procura, suplimentar la rația alimentară gratuită, produse alimentare și obiecte de primă necesitate din mijloacele bănești obținute din munca prestată în timpul detenției, din pensia sau indemnizațiile primite, precum și din alte mijloace bănești aflate la contul său de peculiu, cu excepția mijloacelor ridicate care se păstrau nelegitim la ei [11, pct. 483], iar în conformitate cu Codul de executare, deținuții pot primi din exterior bani, care se transferă pe contul său de peculiu, fără limită [1, art. 211 alin. (3)]. Conform art. 12 alin. (5) din Legea nr. 300/2017 cu privire la sistemul administrației penitenciare, pentru desfășurarea activității de comerț a gheretelor (unităților comerciale), cu scopul aprovizionării deținuților cu bunuri admise în instituțiile penitenciare, precum și pentru prestarea serviciilor de alimentație pentru angajați, Administrația Națională a Penitenciarelor selectează comercianții în bază de concurs. Activitățile respective de comerț în cadrul instituțiilor sistemului administrației penitenciare se desfășoară în temeiul acordului Administrației Naționale a Penitenciarelor [8]. Actualmente, activitatea rețelei de comerț în sistemul administrației penitenciare este reglementată prin Ordinul directorului Departamentului Instituțiilor Penitenciare nr. 219/2014.

Această politică permisivă în privința bunurilor persoanelor deținute încurajează existența fenomenului subculturii criminale, deoarece întărește rolul liderului neformal, care, având resursele necesare, poate influența restul populației penitenciare să îndeplinească „ordinele” lui în schimbul unor recompense materiale de care ultimii nu dispun. Astfel, de vreme ce depunerea banilor pe contul de peculiu al condamnaților este nelimitată, persoana deținută care are suficiente resurse financiare, adesea obținute pe căi infracționale, poate să procure din gheretele instituțiilor penitenciarelor

bunuri pe care le poate realiza în schimbul serviciilor de „loialitate” față de personalitatea sa.

Atunci când unii deținuți primesc mai multe obiecte decât alții, se realizează o ierarhie între deținuți: o divizare între „cei care au” și „cei care nu au”. În astfel de cazuri, deținuții care nu au sprijin din afară sunt împinși într-o sclavie virtuală față de colegii lor mai norocoși, pentru care sunt nevoiți să îndeplinească o serie de sarcini ca să-și procure unele lucruri, cum ar fi mâncare, țigări etc., pur și simplu pentru a supraviețui [5, pag. 165]. În această privință se impune limitarea, iar în unele cazuri – excluderea introducerii unor bunuri din exterior, pentru a descuraja autoritatea „liderilor” informali, care este impusă în mare parte datorită resurselor de care aceștia dispun. La fel, pentru a încuraja condamnării să participe la muncile remunerate oferite de instituția penitenciară, trebuie exclusă sau limitată posibilitatea suplinirii contului de peculiu din exterior, astfel condamnații vor fi motivați să se angajeze pentru a obține surse necesare în schimbul unor beneficii legal-disponibile pe perioada detenției (achiziționarea de bunuri de la rețeaua de comerț a instituției penitenciare, folosirea televizorului, utilizarea încăperii de întrevederi de lungă durată etc.). De asemenea, încurajarea obținerii veniturilor legale va permite deținuților să-și acumuleze capitalul inițial necesar pentru acomodarea la viața din societate pentru prima perioadă, pe lângă indemnizația unică care se acordă la eliberarea din detenție în conformitate cu Legea nr. 297/1999 cu privire la adaptarea socială a persoanelor eliberate din locurile de detenție.

O astfel de politică execuțional-penală excesiv de permisivă este rezultatul incapacității statului, la etapa în care aceasta a fost adoptată, să aprovizioneze instituțiile penitenciare cu minimum necesar pentru asigurarea detenției decente a persoanelor private de libertate, însă, în măsura în care alocațiile bugetare ale sistemului administrației penitenciare au fost majorate constant de-a lungul anilor, fapt ce a permis asigurarea corespunzătoare a condamnaților cu minimumul necesar pentru detenție, este oportun de a revizui această politică și, dacă este cazul, a înzestra administrația penitenciarului cu pârghii motivaționale necesare pentru încurajarea condamnaților de a progresa, din punct de vedere comportamental, prin distingerea regimului de detenție, permițând majorarea asortimentului de bunuri pentru utilizare în funcție de progresele individuale înregistrate de condamnat. În asemenea condiții, asortimentul de bunuri care poate fi permis deținuților trebuie să se majoreze în funcție de etapa execuțional-penală în care se află persoana condamnată și progresele înregistrate în realizarea activităților planificate pentru resocializarea sa.

Chiar dacă normele execuțional-penale actuale instituie anumite elemente ale sistemului progresiv în partea ce ține de permisiunea introducerii unor bunuri în penitenciare, unde administrația penitenciarului beneficiază de dreptul discreționar de a permite introducerea unor bunuri suplimentare la asortimentul prevăzut la Anexa nr. 6 din Statutul executării pedepsei de către condamnați, acestea se rezumă la permisiunea unui asortiment limitat de bunuri. Așadar, conform Anexei nr. 22 idem, se permite, cu acordul administrației instituției de deținere, dotarea celulelor din contul deținuților cu următoarele aparate electrocasnice: televizor, computer, frigider, seturi de piese pentru jocuri de masă (șah, dame, domino, table) [11], același drept discreționar este prevăzut și în pct. 17 din Anexa nr. 6 idem.

Fiind sesizat cu o plângere referitoare la preținsa discriminare pe motiv de statut procesual la acordarea permisiunii de a introduce computer în detenție, într-o cauză examinată în 2021, Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității a stabilit că, potrivit normei citate, de acest beneficiu se pot bucura doar condamnații care își execută pedeapsa în instituții penitenciare de tip deschis. Prin urmare, atât timp când legislația prevede un astfel de beneficiu (de a avea în folosință computer fără conexiune externă), abordarea diferențiată de exercitare a acestui beneficiu în funcție de statutul (condamnat vs. prevenit) și/sau în funcție de tipul penitenciarului de executare a pedepsei, prin invocarea riscului de transmitere a datelor din penitenciar către exterior nu se justifică obiectiv și rezonabil. În fundamentarea poziției sale, Consiliul a reținut că interdicțiile arbitrare determină deținuții să identifice modalități clandestine de introducere a obiectelor din domeniul IT în penitenciare. Astfel, în opinia Consiliului, permisiunea introducerii controlate a computerelor va diminua pătrunderea ilegală a telefoanelor mobile. În concluzie, s-a constatat că faptele descrise reprezintă discriminare directă în acces la tehnologii informaționale [2].

Cu toate acestea, Curtea Constituțională a Republicii Moldova are o opinie diferită în raport cu diferențele legate de regimul juridic al detenției condamnaților și preveniților din instituțiile penitenciare. Astfel, prin Decizia nr. 105/2021, Curtea a reiterat că principiul non-discriminării, garantat de articolul 16 din Constituție, nu presupune uniformitate, ci presupune un tratament egal în situații egale. Pentru situații diferite, tratamentul juridic poate fi diferit. O condiție primordială pentru existența tratamentului diferențiat o reprezintă caracterul comparabil al situațiilor [3, § 40]. Totodată, Curtea a notat că regimul de detenție preventivă este cu mult mai sever decât cel în care persoanele con-

damnate execută pedeapsa închisorii. Mai mult, în cadrul detenției preventive persoana este limitată în mai multe drepturi decât la etapa executării pedepsei închisorii (dreptul la întrevăderi, dreptul la muncă, plimbări etc.). Așadar, rezultă că ingerința în cadrul detenției preventive poate fi relativ mai mare decât la etapa executării pedepsei închisorii. În aceste condiții, Curtea a conchis că persoanele care se află în arest preventiv și, respectiv, persoanele care execută pedeapsa închisorii nu sunt în situații comparabile [3, § 43-45]. Având în vedere aceste considerente, chestiunea cu privire la preținsa discriminare a condamnaților privind accesul la tehnologii informaționale pe motiv de criteriu de statut este discutabilă, iar dreptul discreționar al conducătorului instituției penitenciare de a autoriza individual accesul computerelor în detenție poate fi considerat în continuare legal.

Existența dreptului discreționar al administrației penitenciarelor la autorizarea bunurilor în instituțiile penitenciare reprezintă o pârghie motivațională esențială în determinarea condamnaților de a se conforma regulilor stabilite în penitenciar și a avea o conduită regulamentară. Totuși, suntem de acord că acest drept trebuie aplicat nediscriminatoriu și nearbitrar, astfel încât să nu se compromită scopul pentru care acesta a fost reglementat. De aceea, condițiile exercitării dreptului discreționar la permisiunea acordării unor bunuri suplimentare trebuie reglementate într-un act normativ departamental al Administrației Naționale a Penitenciarelor, ceea ce va permite evitarea unor abordări arbitrare sau acțiuni coruptibile din partea administrației instituției penitenciare. În același spirit se poate opta pentru revizuirea asortimentului de bunuri permise prin efectul legii și celor care pot fi permise în baza dreptului discreționar al administrației penitenciare, cu condiția ca dreptul discreționar să fie reglementat corespunzător. O asemenea permisiune diferențiată poate fi considerată drept un instrument important în cadrul unui sistem progresiv de executare a pedepselor penale privative de libertate, cea ce va permite motivarea condamnaților de a respecta regulile stabilite și a avea o conduită corespunzătoare.

O categorie aparte a bunurilor care sunt permise deținuților sunt medicamentele. Chiar dacă condamnații beneficiază în mod gratuit de asistență medicală și de medicamente în volumul stabilit de Programul unic al asigurării obligatorii de asistență medicală, în conformitate cu legislația în vigoare [1, art. 230 alin. (2)], legiuitorul a permis deținuților de a introduce medicamentele necesare lor (cu excepția preparatelor narcotice și psihotrope), în baza prescripțiilor medicale.

Medicamentele și produsele parafarmaceutice, primite în conformitate cu prescripțiile medi-

cale, trebuie să corespundă cerințelor farmaceutice, iar ambalajul nu trebuie să fie deteriorat. Produsele date sunt transmise unității medicale a penitenciarului pentru tratamentul deținutului respectiv [11, pct. 318]. Cu toate că nu se acceptă medicamente și dispozitive medicale procurate din cont propriu și/sau primite de la membrii de familie în cazul în care acestea pot fi asigurate de către unitatea farmaceutică din cadrul sistemului administrației penitenciare, la solicitarea scrisă și argumentată a deținutului, pot fi acceptate medicamente similare (de la alt producător) procurate din cont propriu și/sau primite de la membrii de familie, având prescripția medicului din penitenciar, cu respectarea trasabilității achiziționării acestora [9, pct. 83-84]. Medicamentele recepționate se păstrează doar în unitatea medicală a penitenciarului și se repartizează condamnatului conform tratamentului prescris.

Conform Ordinului directorului Administrației Naționale a Penitenciarelor nr. 163/2021, medicamentele procurate din cont propriu și/sau primite de la membrii de familie trebuie să fie autorizate pentru plasare pe piață și utilizate în practica medicală în Republica Moldova sau Uniunea Europeană și, în momentul recepționării, trebuie să aibă un termen de valabilitate de cel puțin 6 luni până la expirarea acestuia [9, pct. 85].

O altă problemă care rezultă din cadrul normativ lacunar este inexistența limitei gramajului bunurilor care le poate avea asupra sa deținutul pe parcursul detenției. Această abordare permisivă a legiuitorului a determinat o practică vicioasă, din punct de vedere a siguranței locurilor de detenție, unde deținuții pot avea asupra lor un volum exagerat de bunuri, fapt care, pe de o parte, supra-aglomerează și mai mult spațiul de detenție, care și așa este limitat, iar pe de altă parte – creează dificultăți pentru realizarea măsurilor de regim în penitenciar, în special – controlul bagajelor și controlul special al celulelor. Chiar dacă art. 199 alin. (8) din Codul de executare și pct. 110 din Hotărârea Guvernului nr. 583/2006 cu privire la aprobarea Statutului executării pedepsei de către condamnați limitează gramajul total al bunurilor pe care deținutul le poate lua asupra sa în cazul transferului dintr-o instituție în alta (i.e. 20 kg), această limită nu poate fi aplicată prin analogie în cazul totalității bunurilor pe care un deținut le poate avea în posesie. Deoarece capacitățile instituțiilor penitenciare de a depozita bunurile personale ale deținuților sunt limitate, trebuie de limitat nu doar asortimentul bunurilor primite, dar și gramajul total al acestora.

La fel, considerăm că limitarea și mai mare a cantității bunurilor pe care le poate lua deținutul în cazul transferului este una necesară, rezonabilă

și proporțională în raport cu scopul urmărit. Or, misiunea de transfer se realizează cu autospecialele aflate în dotarea sistemului administrației penitenciare, care nu pot avea capacitate de transportare nelimitată. Mai mult, în cazul unor bagaje foarte voluminoase, procedurile obligatorii de verificare a bagajului de către membrii echipei de escorte ar presupune consumarea unui timp considerabil, ceea ce ar afecta sau ar compromite misiunea de escortare. Precizăm că pct. 110 din Statutul executării pedepsei de către condamnați oferă subiectului (deținutului) soluții corespunzătoare în privința surplusului de bagaj, și anume: „*alte bunuri ce se aflau în posesia condamnatului vor rămâne în custodia locului de detenție și se vor ridica de o rudă sau altă persoană indicată de către condamnat ori de către condamnat după eliberarea sa din detenție*” [11, pct. 110]. Așadar, chiar dacă surplusul de bagaj nu a fost permis pentru transfer, acesta poate fi predat deținutului la locul de transfer de către o rudă sau altă persoană indicată de către deținut. Până la predare, în corespundere cu prevederile pct. 375 din Statut, instituției penitenciare îi revine obligația de a asigura integritatea bunurilor depozitate. Suplimentar, precizăm că, pe parcursul detenției, persoanele deținute sunt asigurate din bugetul de stat cu strictul necesar, în conformitate cu prevederile Hotărârii de Guvern nr. 609/2006 privind normele minime de alimentare zilnică și obiecte de toaletă și menaj ale deținuților. Chiar dacă, actualmente, cadrul normativ nu limitează gramajul total al bunurilor pe care le poate avea asupra sa deținutul, statul nu poate fi responsabil de transportarea tuturor bunurilor acumulate de către persoanele deținute pe parcursul detenției, de vreme ce aceste bunuri nu reprezintă strictul necesar pentru detenție. Astfel, bunurile suplimentare se transportă pe seama propriilor cheltuieli, instituția penitenciară fiind responsabilă numai pentru asigurarea integrității lor pe perioada depozitării.

Cu privire la scoaterea bunurilor personale din penitenciar, Codul de executare permite deținutului să expedieze în exterior bunurile sale fără a se limita periodicitatea sau gramajul bunurilor ce pot fi expediate. Astfel, conform art. 211 alin. (4) din Codul de executare, condamnatul poate expedia soțului, rudelor apropiate sau unei alte persoane, prin colet sau banderolă, lucruri personale, iar mijloacele bănești aflate la contul său de peculiu – prin mandat poștal [1], însă, conform Statutului executării pedepsei de către condamnați, expedierea se efectuează din contul condamnatului (a se vedea pct. 87 alin. (20) din Statut). Prin urmare, la expedierea coletelor din penitenciar deținutul va suporta toate cheltuielile aferente, chiar dacă expedierea propriu-zisă se va efectua de către

instituția penitenciară în cauză. În acest context, este necesar de a se asigura că deținutul are surse financiare suficiente disponibile pe contul său de peculiu, în caz contrar solicitarea cu privire la expedierea bunurilor va fi respinsă pe acest motiv.

La fel ca și în cazul accesului bunurilor în instituția penitenciară, la expediere în exterior acestea sunt supuse unui control minuțios, inclusiv pentru a verifica dacă bunurile pe care deținutul le solicită de a fi scoase din penitenciar îi aparțin lui sau altor persoane deținute, deoarece vânzarea sau înstrăinarea în alt mod altor deținuți a obiectelor, articolelor și substanțelor aflate în folosința personală este interzisă [11, pct. 90 alin. (13)]. În cazul depistării unor bunuri care inițial aparțineau altor persoane deținute, expeditorul poate fi tras la răspundere disciplinară pentru încălcarea interdicțiilor stabilite în acest sens. Astfel, înainte de a autoriza cererea de expediere a bunurilor personale, se procedează la verificarea listelor de bunuri permise de persoana deținută, pentru a le contrapune cu lista bunurilor care se intenționează a fi expediat în exterior.

Concluzii

În contextul analizei efectuate, am ajuns la concluzia că politica permisivă în privința bunurilor persoanelor deținute, aplicată de către Republica Moldova de-a lungul timpului, a încurajat existența fenomenului subculturii criminale, întărind astfel rolul „liderilor” neformali, datorită resurselor de care aceștia dispun. Pentru soluționarea acestei probleme sistemice, se propun următoarele:

1. Limitarea (în unele cazuri – excluderea) permisiunii de a introduce anumite tipuri de bunuri în penitenciare, cu posibilitatea procurării lor din rețeaua internă de comerț a instituției penitenciare.
2. Limitarea posibilității suplínirii contului de peculiu din exterior, pentru a motiva condamnării să participe la muncile disponibile în instituțiile penitenciare și a reduce influența „liderilor” informal din rândul condamnaților.
3. Revizuirea asortimentului de bunuri permise în instituțiile penitenciare, astfel încât asortimentul să se mărească proporțional etapei de executare în care se află persoana condamnată.
4. Reglementarea clară a condițiilor de exercitare a dreptului discreționar al conducerii instituțiilor penitenciare în acordarea permisiunii de a introduce bunurile în penitenciar. În același spirit se poate opta pentru revizuirea asortimentului de bunuri permise prin efectul legii și celor care pot fi permise în baza dreptului discreționar al administrației penitenciare.
5. Reglementarea limitei gramajului de bunuri care le poate avea asupra sa deținutul pe parcursul detenției.

Referințe bibliografice:

1. Codul de executare al Republicii Moldova. Nr. 443 din 24.12.2004. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2010, nr. 214-220.
2. Decizia Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, nr. 59/21 din 14.06.2021. https://egalitate.md/wp-content/uploads/2016/04/Decizie_constatare_59_-2021.pdf (vizitat 30.05.2022).
3. Decizia Curții Constituționale de inadmisibilitate a sesizării nr. 68g/2021 privind excepția de neconstituționalitate a unor dispoziții din articolele 385 alin. (5) și 473⁴ alin. (4) și (6) din Codul de procedură penală (*reducerea pedepsei pentru detenție în condiții precare*), nr.105 din 1 iulie 2021. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2021, nr.175-179.
4. Decizia Curții Constituționale de inadmisibilitate a sesizării nr. 13g/2017 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 67 alin.(4) din Codul penal și a unor prevederi ale articolului 194 alin. (2) din Codul de executare (*munca neremunerată în folosul comunității*), nr.15 din 7 februarie 2017. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2017, nr.119-126.
5. Florea V., Florea L. *Drept execuțional penal*. Chișinău: ARC, 1999. 287 p.
6. Hotărârea Curții Constituționale pentru controlul constituționalității unor prevederi ale Hotărârii Guvernului nr. 79 din 23 ianuarie 2006 privind aprobarea Listei substanțelor narcotice, psihotrope și a plantelor care conțin astfel de substanțe depistate în trafic ilicit, precum și cantitățile acestora (Sesizarea nr. 30a/2015), nr. 25 din 13 octombrie 2015. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2016, nr.13-19.
7. Hotărârea Curții Constituționale pentru controlul constituționalității unor prevederi din Codul penal și Codul de procedură penală (confiscarea extinsă și îmbogățirea ilicită) (Sesizarea nr. 60a/2014), nr. 6 din 16 aprilie 2015. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2015, nr.115-123.
8. Legea cu privire la sistemul administrației penitenciare. Nr. 300 din 21.12.2017. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2018, nr. 48-57.
9. Regulamentul cu privire la managementul medicamentelor și a dispozitivelor medicale în sistemul penitenciar, aprobat prin Ordinul directorului Administrației Naționale a Penitenciarelor nr. 163/2021.
10. Speța *Del Río Prada c. Spaniei*, hotărârea din 10.07.2012, definitivă din 21.10.2013. <https://hudoc.echr.coe.int/fre#%7B%22itemid%22%3A%22001-112108%22%7D> (vizitat 21.06.2022).
11. Statutul executării pedepsei de către condamnați, aprobat prin Hotărârea Guvernului cu privire la aprobarea Statutului executării pedepsei de către condamnați. Nr.583 din 26.05.2006. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2006, nr. 91-94.